

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי אגודת חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

יש חדש

ברכה לשנה החדשה

לקראת השנה החדשה נוהגים לכתוב 'פדיון נפש' ולבקש שנה טובה ומתוקה. ב'פדיון נפש' כותבים את השם הפרטי המלא ושם האם ומציינים את המשאלות הדרושות. רצוי לקבל קודם-לכן החלטה טובה בענייני תורה ומצוות. לאחר מכן נהוג להניח את המכתב באחד מספריו של הרבי מליובאוויטש, ולשגרו כדי להניחו על הציון הקדוש (מס' הפקס: 001-718-7234444).

עלוני חג חדשים

לקראת שנת תש"ע הפיק אגף ההוצאה לאור של צעירי חב"ד מגוון של עלוני הסברה חדשים. עלון נרות שבת קודש נדפס בכחצי מיליון עותקים, והוא יחולק במהלך השנה לנשי ובנות ישראל. בעלון מופיע גם לוח זמני הדלקת הנרות לכל השנה. כמו-כן מופיעה סדרת עלונים מהודרים על חודש אלול וחגי תשרי, לילדים ולמבוגרים.

מעמד אחדות ותפילה

מעמד גדול של אחדות ותפילה יהיה אי"ה ביום שני הקרוב, כ"ה באלול, בשעה 4:30 אחה"צ, ברחבת הכותל המערבי ובעוד מקומות ברחבי הארץ. על הקריאה להשתתף בתפילה חתומים רבנים רבים מכל גוני הציבור. פרטים מתפרסמים בלוחות המודעות.

'דבר בעתו' תש"ע

לוח-השנה הפופולרי של הרב מרדכי גנוט, 'דבר בעתו', מופיע זו השנה ה-25. בלוח המידע הדרוש לכל יום: שיעורים יומיים, הלכות, מנהגים, זמנים, קורות העיתים, מידע אסטרונומי ועוד. בלוח החדש 1536 עמודים, ונלווה לו לוח זמני היום לערי הארץ וחול. הפצה: טל' 072-2328620.

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
6:55	7:32	7:12	6:48
7:52	8:31	8:03	7:42
פרקי אבות: פרקים ה-ו			

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

הסוד העתיק של הסליחות

אדם, אם נפגע פעם אחת וסלח, ואחר-כך פגעו בו שוב - יתקשה לסלוח שנית. אבל הקב"ה הוא אינ-סופי, וגם מידת הסליחה והמחילה שלו אינ-סופית

יעשו לפניי כסדר הזה ואני מוחל להם."

זה הכוח המיוחד של אמירת הסליחות, שבזכותה הקב"ה מוחל לנו על כל משובותינו ומעניק לנו שנה חדשה. על-כן אלה ימים מיוחדים של רחמים, וכדאי לנצלם להיטהרות ולהתקרבות יתרה אל אבינו שבשמים.

להתבייש ולא להתייאש

כשאנו ניגשים שוב לאמירת הסליחות עלולה להתעורר בנו תהייה. הלא לפני שנה ושנתיים ושלוש עמדנו באותו מקום, ביקשנו, הבטחנו, הצהרנו על דף חדש, הפצרנו למחוק את העבר. והנה אנחנו שוב פה, עם אותן משובות, אותם חסרונות, אותו סיכום עלוב של שנה תמימה. וכי אין בנו בושה לבוא ולבקש שוב מחילה וסליחה?

זו תחושה טבעית ובריאה (אבוי למי שאינו מרגיש כך), אלא שבזה הקב"ה נבדל מבני-אנוש: אדם, אם נפגע פעם אחת וסלח, ואחר-כך פגעו בו שוב - יתקשה לסלוח שנית. ודאי שיכבד עליו לסלוח בשלישית וברביעית, ובשלב מסוים יסרב בכל תוקף לסלוח. אבל הקב"ה אינו נוהג כן. מאחר שהוא אינ-סופי, גם מידת הסליחה והמחילה שלו אינ-סופית. הוא יכול לסלוח פעם ופעמיים ושלוש וארבע - עד אין-סוף. אם רק באים אליו בלב שלם, מתוך חרטה אמיתית ותשובה שלמה - יסלח וימחל.

להתבייש צריך, לחוש כלימה על ההחלטות שלא עמדנו בהן - חייבים, אבל להתייאש אסור. גם מי שנכשל שמונים שנה יכול לפתוח דף חדש, לזכות לסליחה ולמחילה שלמות מאת הקב"ה, שהוא "רב לסלוח".

אך נדרש מאיתנו לחשוב על מה שעושים ועל מה שאומרים. חסידים ואנשי מעשה נהגו להגות לפני אמירת הסליחות בדברי חסידות המעוררים את הלב, כדי להרגיש כפי שצריך להרגיש אדם העומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה ומבקש ממנו סליחה. כשניגש כך לאמירת הסליחות, ודאי נזכה לסליחה ולמחילה ולכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

חדש אלול כולו נקרא חודש הרחמים והסליחות. בקהילות ספרד כבר אומרים סליחות מראש-חודש אלול, אולם בקרב קהילות אשכנז מתחילים באמירת הסליחות במוצאי השבת הזאת. לכן השבת נקראת 'שבת סליחות'. בחצות הלילה נתכנס בבתי-הכנסת ונאמר בלבבות רוטטים:

"לך ה' הצדקה ולנו בושת-הפנים. מה נתאוונך ומה נאמר, מה נדבר ומה נצטדק. נחפשה דרכינו ונחקרה ונשובה אליך, כי ימינך פשוטה לקבל שבים. לא בחסד ולא במעשים באנו לפניך, כדלים וכרשים דפקנו דלתיך... נא אל תשיבנו ריקם מלפניך."

המילים הללו מבטאות את תחושות ליבנו, בבואנו לבקש סליחה ומחילה מבורא-העולם על מעשינו בשנה החולפת. כל לב יודע מרת נפשו, כולנו יודעים כמה אנו רחוקים מן היעדים שאליהם היינו צריכים להגיע. שנה שלמה עברה, האומנם עשינו בה מה שראוי היה לעשות? הנה בא הרגע לתת דין וחשבון.

הקב"ה כשליח-ציבור

חז"ל מספרים שסוד הסליחות נתגלה לדוד המלך: "היה דוד המלך יודע שעתיד בית המקדש להיות חרב, והקרבתו יהיו בטלים... והיה דוד מצטער על ישראל, במה יתכפרו עוונותיהם. אמר לו הקב"ה... יעמדו לפניי באגודה אחת ויתוודו על עוונם, ויאמרו לפניי סדר סליחות, ואני אענה אותם."

עיקרן של הסליחות הוא אמירת י"ג מידות הרחמים: "ה' ה', א-ל רחום וחנון, אך אפיים ורב חסד ואמת, נוצר חסד לאלפים, נושא עוון ופשע וחסאה ונקה". את י"ג מידות הרחמים לימד הקב"ה למשה רבנו לאחר שבני-ישראל חטאו בעגל, כמו שהתורה מספרת: "ויעבור ה' על פניו ויקרא, ה' ה' א-ל רחום וחנון וגו'".

בתלמוד מובא מאמר מופלא של רבי יוחנן: "אלמלא מקרא כתוב, אי אפשר לאומר. מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח ציבור, והראה לו למשה סדר תפילה. אמר לו: כל זמן שישראל חוטאים,

מלכים מכתירים מלך

קרבה בינם ובין הקב"ה, ולכן הם יכולים להכתיר את הקב"ה למלך.

אין התנגדות

עם ישראל מכונה לפעמים 'עקב' ולפעמים 'ישראל'. אלה שתי דרגות שבהן יהודי יכול לעמוד. דרגת יעקב מציינת מאבק עם הרע, שכן השם יעקב נובע מ'יודו אוחות בעקב עשיר'. לעומת זה, 'ישראל' הוא מלשון 'כי שָׁרִית עם אלוקים'. בדרגה זו היהודי הוא בבחינת 'שר' ('שָׁרִית') ומושל על ענייני העולם. אין הוא נדרש להיאבק עם הרע, אלא עומד מעליו. כשיהודי עומד בדרגה זו הוא בבחינת 'מלך'.

בשבת שלפני ראש-השנה הקב"ה אומר לבני ישראל "אתם ניצבים היום כולכם" – אתם כבר בבחינת מלכים, המושלים בענייני העולם ואינם צריכים להיאבק בו. מתוך עמדה זו באים יהודים לראש-השנה ומכתירים את הקב"ה למלך עליהם ועל העולם כולו, ומבקשים שתתגלה מלכותו לעין כול, בגאולה האמתית והשלמה.

(תורת מנחם כרך לב, עמ' 105)

ייתכן שיהיה מלך בלי שיהיה עם שעליו הוא מולך. אך לא כל קבוצת ברואים יכולה להיחשב עם. בן-אדם אינו יכול להיחשב מלך כשהוא שולט על צמחים או על בעלי-חיים. חייבת להיות קרבה בין המלך ובין מי שהוא מולך עליו, ולכן בן-אדם יכול להיות מלך רק על בני-אדם כמותו.

יהודים יכולים להכתיר

אם-כן, איך הקב"ה יכול להיות מלך עלינו, בשעה שאין שום ערך בין בני-אדם בעולם הזה הגשמי ובין הקב"ה?! הלא המרחק שבין בורא העולם האינסופי והכול-יכול ובין בני-אדם גשמיים, גדול פי כמה וכמה מהמרחק שבין בני-אדם ובין בעלי-חיים (ששניהם ברואים גשמיים). אם האדם אינו יכול להיות מלך על בעלי-חיים, משום שאינם בערכו, איך הקב"ה יכול להיקרא מלך כשהוא מולך על בני-אדם?!

לכן התורה מדגישה קודם ראש-השנה שבני ישראל "ניצבים היום", דבר המבטא עמידה מלכותית, שכן יהודים הם בבחינת מלכים, ויש

רשת ניצבים נקראת תמיד בשבת שלפני ראש-השנה. בספר הזוהר נאמר שהמילה "היום" שבפסוק "אתם ניצבים היום כולכם" רומזת לראש-השנה, והקב"ה מבטיח לבני-ישראל שהם עומדים עמידה איתנה ביום הדין.

המילה "ניצבים" מבטאת עמידה איתנה ומלכותית, כלשון הפסוק "ניצב מלך". יש כאן רמז שבני-ישראל הם בבחינת מלכים, והדבר קשור לעניינו המיוחד של ראש-השנה.

דרושה קרבה

לכאורה הדבר מעורר תמיהה. הלא העבודה הנדרשת מעם ישראל בראש-השנה היא המלכת הקב"ה למלך – "תמליכוני עליכם". עלינו לקבל עלינו את מלכותו ולבקש – "מלך על העולם כולו בכבודך". איך ייתכן שדווקא כשאנו ממליכים את הקב"ה, אנו עומדים "ניצבים", בעמידה מלכותית, שמשמעותה כי אנו עצמנו בבחינת מלכים?

התשובה נעוצה בכלל "אין מלך בלא עם". לא

מן המעיין תשובה | מאת הרב אליעזר ברוד

ואמר: "רבי, אני מוכן ומזומן לעשות תשובה, אבל בתנאי שבזכות זה אגאל מייסורי הקשים". השיב הרבי: "האם גם חטאין נעשו על תנאי?..."

ברייה חדשה

"ושבת עד ה' אלוקיך ושמעת בקולו" (דברים לד). כשמכניסים נר דולק למקום חשוך, החושך נעלם ולא ניכר שהיה שם חושך. כך אדם שחוזר בתשובה, אף שחטא מקודם והשחית את דרכו, נעשה על-ידי התשובה ברייה חדשה. זהו שנאמר "ושבת", ואז תגיע "עד ה' אלוקיך".

(הבעל-שם-טוב)

להרחיק את העוונות

מי שרוצה לשוב בתשובה שלמה, אל ישים לב לתיקון פגמיו, אלא ישתדל להרחיק את עוונותיו מנגד עיניו. לכל לראש יברח מיצר הרע הרודף אחריו, ויתאמץ לעבוד את ה' באהבה ובריאה.

(המגיד מקוה'ניץ)

הרחמים סימן לתשובה

"ושב ה' אלוקיך את שבותך וריחמך" (דברים לג). החטאים מולידים אכזריות בלב האדם, וסימן לתשובה הוא אם התנהגותו של האדם היא במידת הרחמים. זהו שנאמר "ושב ה' אלוקיך את שבותך – וריחמך".

(ר' שמעלקה מניקלשבורג)

חזר וסולח

בעל-תשובה אחד בכה לפני רבי ישראל מרוז'ין: אין לי תקנה, זה לא-כבר שבת בתשובה והנה שוב נכשלתי בחטא. ענה לו הצדיק: "דרכו של הקב"ה לחזור ולסלוח".

הוי אלוקיך

"ושבת עד ה' אלוקיך" – עבודת התשובה צריכה להיות עד ששם הוי', שהוא למעלה מהעולמות, יהיה 'אלוקיך', האור האלוקי המלוּבש בטבע (א-להים בגימטריה 'הטבע'). כלומר, האור של שם הוי' צריך לחדור לפנימיותו של האדם.

(אדמו"ר הזקן)

מהי תשובה

תשובה ראשית-יבות: "תמים תהיה עם ה' אלוקיך", "שיוויתי ה' לגדי תמיד", "ואהבת לרעך כמוך", "בכל דרכיך דעהו", "הצנע לכת עם ה' אלוקיך".

(רבי זושא מאניפולי)

בלי תנאים

חסיד אחד בא לפני רבי יששכר-דב מוולבורז'

אמרת השבוע

משהו נשאר

רבי ישראל מסלנט היה נוהג לבקר בעירות ישראל ולשאת דברי התעוררות. במיוחד היה מתמסר לכך בחודש אלול ובעשרת ימי תשובה, ימים המסוגלים לתשובה.

פעם אחת נשא דרשה בקהילה אחת, שהיו בה הרבה פורקי-עול וקלי-דעת. לאחר הדרשה אמר לו אחד השומעים: "התבוננתי בקהל וראיתי שהדברים נכנסו אליהם באופן אחת ויצאו באופן השנייה".

השיב רבי ישראל: "הנחת את דעתי. אני חששתי שהדברים לא נכנסו כלל לאוזניהם. אם נכנסו באופן אחת ויצאו בשנייה, בהכרח נשאר משהו בין האזניים..."

תקיעות ההצלה

מלחמת העולם השנייה. יהודים רבים נלקחו לעבודות כפייה בהרי הקרפטים, באזור שבו הציבו הגרמנים את כוחותיהם מול הרוסים. כאשר כוחות הצבא האדום החלו להתקדם, פעלו הגרמנים לקדם את פני האויב הרוסי. הם חפרו חפירות עמוקות, שהיו מוסוות היטב, בתקווה להפיל לתוכן את הטנקים הרוסיים.

המלאכה המפרכת הזאת הוטלה על היהודים. הם הופעלו על-ידי הצבא ההונגרי, בפקוד הגרמנים. כשרגליהם שוקעות בבוץ הטובעני, בימים של קור מקפיא וגשמי זעף, או תחת השמש הקופחת בימי הקיץ הלוהטים, עבדו היהודים ביום ובלילה בהכנת הביצורים.

אחי, אלכסנדר בנט, היה בין היהודים האלה. הוא נלקח לעבודות כפייה בשנת תש"ו. בהיותו מקפיד על שמירת מצוות, חיפש כל דרך לקיים מה שאפשר. במשך הקיץ הרהר בחגים הקרבים ובאים, ורצה בכל מאודו שיהיה לו שופר לתקוע בו בראש השנה. זו הייתה משאלת-לב שנראתה כחלום.

יום אחד, בעודו הולך למקום הביצורים והחפירות, הבחין פתאום בקרן בהמה המוטלת בצד הדרך. ליבו התמלא אושר. הוא התכופף, הרים את הקרן ובדקה מכל צד. הקרן נראתה לו מתאימה לגמרי לעשיית שופר.

רגליו נעשו קלות והוא מיהר לשתף את חבריו בסוד המציאה הנדירה. בהתרגשותו הדביק גם אותם, והם העבירו את הקרן מיד ליד. ואז החלו לצוץ השאלות: כיצד אפשר להכין ממנו שופר בלי הכלים הנדרשים וללא כל ידע בייצור שופר? ומי יקבל עליו את הסיכון לתקוע בו, בסביבה שורצת חיילים?

אחי לא הניח לחששות לעמוד בדרכו. לצד עבודתם בחפירות עמלו הוא וחבריו שבועות רבים על הכנת השופר, נעזרים בכל כלי הבא לידם. הם הצליחו לנקותו מהעצם הפנימית, ולאחר מכן בעזרת אבנים, עמלו ללטש את הפה הצר וגם את הצד הרחב. לבסוף זכו לברך על המוגמר, וקרן השופר השמיעה קולות הראויים לתקיעה. גדול היה אושרו של אחי, והוא המתין בלב נרגש לראש השנה.

עדיין עמדה לפניו הבעיה כיצד יחמוק מעיני הממונים עליו. שניונים מפתיעים במערך המלחמה היו בעזרו. באותם

ימים התקדמו הרוסים הרבה, ובאלול כבר היו קרובים מאוד. הצבא ההונגרי החל לסגת אחורה.

במצב שנוצר הרשו לעצמם אחי ואחד מחבריו לחמוק מהמחנה יומיים לפני

ראש השנה. הם התרחקו מהמחנה ומצאו ערוץ נחל, ובו הסתתרו.

בוקר ראש השנה הגיע. אחי וחברו קמו בהתרגשות והתפללו על-פה, ככל שזכרו. ברגע הנכון הוציא אלכסנדר את

לומדים גאולה | מאת מנחם ברוד

תשובה שמביאה גאולה

לקראת סיום ספר דברים (בפרשת ניצבים) משה רבנו מזהיר את עם ישראל שלא יסור מדרך התורה, ומתריע על מה שעלול לקרות אם חלילה ייטוש אותה. דבריו אלה מנבאים בעצם את כל תולדות ימי ישראל. הוא מדבר על מכות קשות שינתכו על העם, על גלות, סבל וייסורים. ולבסוף מנבא משה רבנו, שלאחר שיבואו עלינו כל הדברים הללו, נשוב בתשובה שלמה לה' ולתורתו, וזו גם תבוא הגאולה.

על סמך הפסוקים הללו פסק הרמב"ם (הלכות תשובה פרק ז, הלכה ה): "אין ישראל נגאלין אלא בתשובה, וכבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותו, ומיד הן נגאלין". כלומר, הגאולה והתשובה כרוכות זו בזו, ובסוף זמן הגלות ישוב העם בתשובה ומיד ייגאל.

העוון לא יעכב

לאיזה סוג של תשובה הקב"ה ממתין? בעל 'מנחת אלעזר' כותב בפירושו ('דברי תורה' מהדורה ג עמ' כד), שהטענה "שהגאולה מתעכבת עד שישוּבו כל ישראל, זהו נגד מקראות רבים", והוא מביא ראיה מסימני חז"ל על תקופת 'עקבתא דמשיחא', ש"אדרבה, יהיה רוב פני הדור כן (=במצב של 'חוצפא יסגי' ושאר הסימנים השליליים). אם כן, איך יהיה זה דורו של משיח, הרי יעכבו מלבוא משיח עד שישוּבו כולם ויהיו צדיקים כולם!", והוא מסיים: "אלא ודאי כי הדברים הנ"ל הם הבל וריק וכזב".

כלומר, עצם העובדה שעדיין נשארו עוונות בעם ישראל, אין בה כדי לעכב את הגאולה. על הפסוק (תהילים קלח), "והוא יפדה את ישראל מכל עוונותיו", אומרים המפרשים (מצודת-דוד): "גם העוון לא יעכב הגאולה, כי הוא יפדה את ישראל מן העוונות". אפשר לראות זאת גם בסדר הפסוקים שאומרים ב'נפילת אפיים' - תחילה "פדה אלוקים את ישראל מכל צרותיו", שזו היציאה מן הגלות, ורק אחר-כך "והוא - הקב"ה - יפדה את ישראל מכל עוונותיו".

כך נאמר (מיכה ז, יח): "מי א-ל כמוך נושא עוון ועובר על פשע לשארית נחלתו", ופירושו המפרשים: "לשארית נחלתו - אותם שיישאר מחבלי המשיח, אינו עומד על הפשע להשיג בו, לשלם עליו גמול, אלא עובר על הפשע והולך להלאה, כאילו לא יראה" (מצודת-דוד). וכן פירש הרד"ק: "לא יפנה לעד אל מעשיהם, כי חפץ חסד הוא... וחסדו יגבר על חטאיהם כשיגיע זמן הגאולה".

אין הדבר סותר את הצורך בתשובה לפני הגאולה. אכן, נחוצה תשובה קודם הגאולה, ובמיוחד מאחר שאנו רוצים שהגאולה תבוא באופן של 'זכו' ובבחינת 'אחישה'. אך התשובה הזאת, שלפני הגאולה, אינה חייבת להיות תשובה גמורה, שמוחקת את כל העוונות, אלא דיי בהתחלה של התעוררות בלבד. מחיקת העוונות והתשובה השלמה יהיו אחרי הגאולה.

תינוקות שנשבו

נוסף על כל זאת נראה שעיקר התשובה הנחוצה כדי שתבוא הגאולה אינה דווקא תשובתם של מי שנתרחקו משמירת התורה והמצוות. הללו בבחינת 'תינוקות שנשבו', ובמיוחד בדורנו, שרובם ככולם לא נתחנכו על ברכי התורה והמצוות. עליהם חלים דברי הרמב"ם (הלכות ממרים פרק ג, הלכה ג), ש"בני התועים האלה ובני-בניהם שהדיוח אותם אבותיהם... הרי הוא כתינוק שנשבה... הרי הוא כאנוס, שהרי גדלוהו על טעותם". ממילא אין מעשיהם מעכבים את הגאולה.

על-כן ברור, שעיקר הצורך בהתעוררות של תשובה לפני הגאולה הוא דווקא מצד יהודים מאמינים ושמרי תורה ומצוות, שנקראים להתעורר בתשובה במיוחד לקראת בוא הגאולה האמיתית והשלמה. וכן כתב בעל 'מנחת אלעזר' (שם): "הא דכתב הרמב"ם דאין ישראל נגאלין אלא בתשובה, היינו לבינונים ומאמינים, אנשים כערכנו, אבל לא להמתין על כל ישראל".

השופר, והחל לתקוע... הם לא יכלו לדעת שהם נמצאים סמוך למקום שבו התמקמה מפקדה רוסית. קולות התקיעה הגיעו לאוזני החיילים הרוסים, והללו הזעיקו בבהלה את מפקדיהם. הללו הורו לבדוק מיד את מקור הקולות.

אך סיים אחי לתקוע והם היו מוקפים חיילים רוסים. הללו כבלו את ידיהם ולקחום שבויו מלחמה. מראם העלוב של השניים היה בו כדי להעיד שאין הם אויבים מסוכנים, ולכן לא הבינו את היחס העוין כלפיהם מצד הרוסים.

אך כשעמדו למשפט שדה הבינו באיזו צרה הם שרויים. הם הואשמו כי אינם אלא מרגלי-חרש, שנשלחו מטעם האויב הגרמני לבלוש אחר עמדותיהם של הרוסים. בקולות שהשמיעו ודאי אותות לגרמנים.

חיש-מהר נגזר עליהם דין מוות. הם הוצאו אל השדה מלווים בכיתת יורים. עוד רגע קט וכבר לא היו בין החיים. אך פתאום הגיח מקצה המחנה מפקד רם-דרג, ושאל לפשר הדבר. לאחר שסיפרו לו את העניין ניגש אל אחי ואל חברו ושאל: "מדברים יידיש?".

השניים הבינו מיד כי המפקד יהודי, וענו בחיוב. הוא הוסיף לשאול: "כמה זמן אתם מתחבאים?". הם השיבו: "דריי מאַנטן" [=שלושה חודשים]. המפקד הביט בהם בחשדנות: "אינכם יהודים! יהודים אומרים 'דריי חודשים'... רק לאחר שאחי הוציא מתרמילו ציצית השתכנע המפקד.

הוא ציווה על פקודיו להתפור, ולקח את השניים אל חדרו. אחי וחברו, שחשו עתה בטוחים יותר, סיפרו למפקד את כל מה שעבר עליהם.

כמה חודשים קודם לכן שוחרר חבל-הארץ הראשון ברומניה. עתה השתחררה המדינה מעול הנאצים ופתחה את שעריה לפני הרוסים, שנכנסו אליה ללא מלחמה. בחבל-ארץ זה שכנה העיירה ססרגן (כיום רגהין), עירת הולדתנו.

המפקד, שהופיע כמלאך משמים, דאג שהשניים יגיעו למקום מבטחים. מכיוון שהמפקדה שכנה בגבול רומניה-אוקראינה, הציעו להם הרוסים ללכת לכיוון רומניה, ששם יהיו בטוחים יותר.

אחי לא שכח כל ימיו כי בזכות תקיעת השופר ניצל מהגרמנים. הוא היה מהיהודים הראשונים ששבו לססרגן לאחר המלחמה, ושם פעל במרץ לשיקום הפליטים השבים לעיירה.

(תודתנו למספר הסיפור, מר שמואל בנט מפתח-תקווה)

שאלו את רבי חיים מצאנז איך עושים תשובה. אמר: אדם אחד תעה ביער ופגש שם אדם. שאל אותו: "איך יוצאים מכאן?". השיב השני: "איך יוצאים אינני יודע, אבל בדרך שבה הלכתי - אל תלך" **פתגם חסידי**

ברוך מציל נפשות

משקובסקי: "העניקו לילד חום ואהבה"

המפגע! הייתי בטוח שאלו הם רגעי האחרונים. נשמעה ירייה, והייתי בטוח שאני כבר בעולם אחר."

אולם הירייה לא באה מאקדחו של המחבל אלא מאקדחו של בעל חנות תכשיטים, שהבחין בנעשה וירה בראשו של המחבל. "הכדור עבר כמה סנטימטרים ליד ראשי", מספר ברוך. "זה היה הזרז שהביא אותי ואת משפחתי להתקרבות אל היהדות. עזבתי את כל עיסוקי והתחלתי ללמוד בישיבה של חסידות בעלז".

מענה הולם

הוא רצה להוסיף ללמוד, אבל הנוער בחוץ חיכה לו. יום אחד הגיע לביתו מנהל החטיבה לקידום נוער וצעירים וקרא לו לשוב אל הרחוב. זו הצלת נפשות, אמר. "חזרתי לעבוד כסבב שני בעיריית ירושלים. למדתי עבודה סוציאלית באוניברסיטת בר-אילן. לאחר מכן עשיתי תואר שני בתחום שונה לחלוטין - היסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו".

כך באה לעולם המחלקה החרדית לקידום נוער בירושלים. "ביקשנו לתת לאוכלוסייה החרדית מענה של עובדים סוציאליים, שהנוער, ההורים וכמובן הרבנים ואישי הציבור ייתנו בהם אמון", הוא מסביר.

מסע הישרדות

בעבודתו הוא מציג פתרונות לא-שגרתיים. "לקחנו קבוצת נערים מבתים טובים, שהיו אלימים מאוד. צירפנו אותם לסדנה שעסקה בשחרור כעסים,

כ שברוך משקובסקי יושב עם בני-נוער שנפלטו ממסגרות החינוך, יש לו הרבה לספר להם. הוא בעל תואר שני, אך תעודת סיום של בית-ספר יסודי או תיכון אין לו, כי לא סיים בהם את לימודיו. "בילדותי לא הייתה מודעות לאבחון ולטיפול", הוא אומר. "אילו הייתי היום תלמיד, היו קובעים שאני סובל מ'הפרעת קשב וריכוז'. תמיד העדפתי לשבת בבית ולקרוא ספרים שמעניינים אותי".

ברוך הוא עובד סוציאלי, מנהל המחלקה החרדית לקידום נוער וצעירים בעיריית ירושלים, וזכה בפרס 'המעשה הטוב' מטעם נשיא המדינה. הוא גדל בבית שאינו שומר תורה ומצוות, שימש חובש קרבי בשירותו הצבאי ולאחר מכן למד שנתיים באקדמיה לאמנות 'בצלאל'. לאחר מכן החליט שמעניין יותר לעסוק בבני-אדם. "עבדתי בעיריית ירושלים בקידום נוער שוליים, למדתי את תחום חינוך פתוח ניסויי, והשתתפתי ב'תכנית שוורץ' - תכנית ייחודית באוניברסיטה העברית להכשרת מנהלים בסגל של בתי-ספר קהילתיים", הוא אומר.

אקדח לרקה

לשמירת המצוות הגיע בעקבות אירוע טראומטי. "לפני כשלושים שנה נקלעתי לפיגוע ברחוב המלך ג'ורג' בירושלים, סמוך לחנות 'ספורט הבירה', שלתוכה השליך מחבל רימוני יד. כחובש קרבי לשעבר חשתי לעבר פצוע מדמם והתחלתי לטפל בו. בשעת הטיפול הוציא הפצוע אקדח מכיסו והצמידו לרקתי. לפתע הלמה בי ההכרה: זה המחבל

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

זמן ה'סליחות'

שאלה: מה הזמן המועדף לאמירת ה'סליחות'?

תשובה: הזמן הראוי ביותר לאמירת 'סליחות' הוא מחצות הלילה ועד עלות השחר, שאז הוא 'עת רצון'. מי שאי-אפשר להם להשכים לסליחות, יכולים לומר אותן במשך היום, עד צאת הכוכבים. אולם מצאת הכוכבים עד חצות כתבו המקובלים שאז הוא זמן שליטת ה'דינים', ושללו לחלוטין את האפשרות לומר אז סליחות וי"ג מידות (עם זה יש קהילות אשכנזיות, כגון חסידי בית צ'רנוביל וגור, האומרים אותן שעתים לפני חצות, וכך נהגו כמה צדיקים וגדולים).

למנהג חב"ד, ה'סליחות' הראשונות (כמנהג האשכנזים, השנה - מוצאי-שבת-קודש כ"ה באלול) הן מיד אחרי חצות הלילה (באזור המרכז: 0:37), ובשאר הימים אומרים אותן מוקדם בבוקר.

מי שאין ביכולתו לומר 'סליחות' עם הציבור יכול לומר

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש.

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

שולחן שבת

לכל התורה בכרך אחד

שלוש שיחות לכל פרשה, מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש

להזמנות: טל' 1-718-6041020

מקורות: שבת יבב, ש"ע או"ח ס"ז ס"א, ס"ג קלא ס"ג, ס"ה תקס"ה ס"ה וס"ה תקפ"א ס"ה, ה"ה ונ"כ משמרת שלום ס"ה מאות ד ובביאור. ש"ת אגרות משה או"ח ח"ב ס"ה קה. יחוה דעת ח"א ס"ה ס"ו. ספר 'היכל מנחם' ח"ג עמ' רס"ה. ילקוט יוסף ח"ה הל' סליחות. לוח דבר בעתו ולוח כולל-חב"ד (בדבר מנהג חב"ד ב'מיו' וס"ה ביחיד, ראה 'התקשרות' גיליון ס, עמ' 20).